

Proef ingediend met het oog op het behalen van de graad van Master
of Science in Politieke wetenschappen

Issue congruentie als prisma van democratische legitimiteit

**Hoe issue- en kiezerskenmerken de congruentie in
beleidsstandpunten beïnvloedden bij de federale verkiezingen
in Vlaanderen (2024)**

Tim Cauwenberghs

0620172

Academiejaar 2025-2026

Promotor: Silvia ERZEEL

Jury: Karen CELIS

Sociale Wetenschappen & Solvay Business School

AI-statement

Tijdens het schrijven van de SPSS syntax werd gebruik gemaakt van generatieve AI-tools. Daarbij maakte ik gebruik van de AI-tool Claude, die me assisteerde bij het coderen van enkele stappen in de syntax waarmee ik voorheen nog geen ervaring had. Het gehanteerde model van Claude was Sonnet 4.6 op het moment van het gebruik (gratis versie maart 2026).

Claude werd niet gebruikt voor de gehele opbouw van de syntax, en werd later ook nog handmatig aangepast waar dit nodig was. Ook niet alle output die Claude genereerde werd opgenomen in de syntax. De output werd telkens met de nodige kritische houding bekeken en beoordeeld naar bruikbaarheid. Het overgrote deel van de syntax werd manueel geschreven en herwerkt. Het gebruik van Claude als AI-tool was gedeeltelijk experimenteel, maar ook een hulpmiddel bij het uitschrijven van complexere codes die ik minder gewend was. Op deze manier leerde Claude me de syntax eveneens in zijn geheel beter te begrijpen, waardoor het in latere fases eenvoudiger was om zelf codes te lezen, schrijven of bewerken.

Alle gebruikte prompts en output zijn gedocumenteerd volgens de FAIR-principes. In de appendix staat een gedetailleerde documentatie met de nodige link naar het AI-logboek.

De integriteit van deze masterthesis bleef gerespecteerd tijdens het gebruik van deze AI-tool. De constructie van de probleemstelling, onderzoeksvraag, methode, resultaten en conclusie zijn producten van authentiek menselijk werk.

Woord vooraf

De keuze van de uiteindelijke probleemstelling van deze thesis was niet evident. Daarbij was er meer dan één barricade die ik moest beklimmen vooraleer de weg naar een relevante en tegelijk haalbare masterproef duidelijk werd.

Daarom wil ik in de eerste plaats mijn promotor bedanken: professor Erzeel. Eerst voor de initiële flexibiliteit die zij toonde aan het begin van het academiejaar door mij, ondanks haar multifunctionele rol als mentor voor vele andere masterstudenten, te aanvaarden als masterstudent en te begeleiden in dit hele proces. Verder wil ik haar ook bedanken voor haar toewijding in uw rol als promotor, hetgeen zich duidelijk vertaalde in haar uitvoerige feedback en suggesties die zij steeds zowel schriftelijk als mondeling wilde delen.

Ook wil ik graag Nino Junius bedanken, die me hielp bij het uitwerken van de methode die nodig was om congruentie te meten. Niet alleen hulp vanuit methodologische hoek werd hierbij geboden, maar eveneens de nodige sturing naar een revisie van het algemene onderzoeksopzet op dat moment.

Inhoud

Inleiding	1
1. Theoretisch kader	3
1.1 Issue congruentie	3
1.2 Issue saliency & ownership	3
1.2.1 Issue saliency	4
1.2.2 Issue ownership	4
1.3 Profiel van de kiezer	5
1.3.1 Partij-identificatie	5
1.3.2 Politieke interesse	6
1.3.3 Electorale volatiliteit	6
2. Methode	8
2.1 Data	8
2.2 Operationalisering van de variabelen	9
2.2.1 Afhankelijke variabele: issue congruentie	9
2.2.2 De onafhankelijke variabelen & controlevariabelen	10
3. Resultaten	12
3.1 Issue congruentie per issue & partij	12
3.2 Bivariate analyse	13
3.2.1 Issue saliency	13
3.2.2 Partij-identificatie	13
3.2.3 Politieke interesse	14
3.2.4 Volatiliteit	14
3.3 Binaire logistische regressieanalyse	15
3.3.1 Economie	15
3.3.2 Staatshervorming	16
3.3.3 Migratie	16
3.3.4 Vergelijking over alle modellen heen	16
4. Conclusie & discussie	18
4.1 Terugkoppeling naar de hypotheses	18
4.2 Theoretische revisie en discussie	18

4.3	Tekortkomingen en pistes voor verder onderzoek	19
	Bibliografie	20
	Appendix	I
	Aggregatietabellen partijstandpunten	I
	FAIR-principes.....	I
	SPSS Syntax.....	I
	Extra informatie NotLikeUs-dataset	I

Inleiding

Democratie krijgt onder de bevolking soms de kritiek niet democratisch genoeg te zijn. Deze kritiek kan vanuit verschillende invalshoeken worden bekeken, maar raakt in essentie aan één fundamenteel principe: representativiteit. In dit thesisonderzoek verwijst representativiteit naar de mate waarin de beleidsposities van politieke partijen overeenstemmen met die van hun kiezers, oftewel de issue congruentie tussen partijen en hun electoraat (Arnold & Franklin, 2012; Costello et al., 2021; Louwerse & Andeweg, 2020). Wanneer deze aansluiting tekortschiet, kan de democratische legitimiteit van een politiek systeem onder druk komen te staan (Pitkin, 1967).

Binnen de Belgische context is deze problematiek bijzonder relevant, gezien de sterke rol van politieke partijen in het besluitvormingsproces. In een participatie fungeren partijen als de primaire schakel tussen burgers en beleid (Baudewyns et al., 2022; Vandeleene et al., 2021). Dit impliceert dat substantiële representatie zich in belangrijke mate afspeelt op partijniveau. De mate waarin partijen erin slagen de beleidsvoorkeuren van hun kiezers te weerspiegelen, vormt een cruciale indicator voor de kwaliteit van democratische representatie, en beklemtoont de rol van *principal-agent* tussen partijen en kiezers in België (Ferland, 2021).

Voor kiezers is het echter niet eenvoudig om een stemkeuze te maken die volledig aansluit bij hun voorkeuren. In een complex electoraal landschap worden keuzes vaak gemaakt op basis van onvolledige informatie. Onderzoek naar *correct voting* (het maken van de meest aansluitende stemkeuze in veronderstelling dat de kiezer perfect geïnformeerd is) toont aan dat kiezers gebruikmaken van heuristieken om de complexiteit te reduceren (Bernhard & Freeder, 2020; Lau et al., 2014; Thomassen, 2012). Deze shortcuts beïnvloeden niet alleen stemgedrag, maar ook de mate waarin kiezers uiteindelijk congruent zijn met de partij waarvoor zij stemmen.

In de literatuur wordt issue congruentie beschouwd als een belangrijke maatstaf voor substantiële representatie (Costello et al., 2021). Onderzoek richt zich daarbij steeds vaker op factoren die variatie in congruentie kunnen verklaren. Enerzijds spelen kenmerken van beleidsthema's een rol. Anderzijds wijzen studies op het belang van individuele kiezerskenmerken (Boonen et al., 2017; Stiers & Dassonneville, 2019).

Hoewel deze factoren afzonderlijk reeds uitgebreid bestudeerd zijn, blijft het onduidelijk hoe zij samenhangen met issue congruentie binnen het Vlaamse meerpartijstelsel. Onderzoek focust vaak op ideologische congruentie binnen specifieke landen, verkiezingen of partijen, waardoor een geïntegreerd beeld over congruentie binnen bepaalde beleidsthema's ontbreekt. Deze thesis beoogt deze lacune mede te vullen door issue congruentie te analyseren over verschillende beleidsthema's en partijen heen binnen het Vlaamse electorale landschap.

Concreet onderzoekt deze thesis in welke mate kiezers congruent zijn met de partij waarvoor zij stemmen, en hoe deze congruentie varieert naargelang: het beleidsthema, de mate waarin een issue salient is, en kenmerken van kiezers.

Dit leidt tot de volgende onderzoeksvraag:

In welke mate is er sprake van issue congruentie tussen kiezers en de partij waarvoor zij stemmen in Vlaanderen, en hoe wordt deze relatie beïnvloed door issue- en kiezerskenmerken?

Door deze benadering levert deze thesis een bijdrage aan het onderzoek naar politieke representatie in proportionele meerpartijstelsels, en biedt ze nieuwe inzichten in de factoren die de kwaliteit van democratische vertegenwoordiging beïnvloeden.

In wat volgt zal eerst een relevant theoretisch kader worden opgebouwd vanuit de meest recente en relevante literatuur die betrekking heeft op de onderzoeksvraag. Doorheen de discussie van de

literatuur zullen de hypothesen beargumenteerd en opgesteld worden. Vervolgens worden de data en de operationalisering ervan in deze thesis toegelicht. Daarbij zal in de eerste plaats gebruik worden gemaakt van kwantitatieve data uit de *NotLikeUs*-dataset van de Universiteit Antwerpen (Eck, Michel, et al., 2025).

Daarna worden de resultaten gepresenteerd met de bijhorende analyses die nodig zijn om de hypothesen te testen. Uiteindelijk volgt een conclusie waarin de hypothesen worden overlopen, en al dan niet ondersteund met de nodige argumentatie vanuit de resultaten en de bestaande theorie. Hierin worden de hiaten van deze thesis bediscussieerd, en wordt tenslotte ook een aanzet gegeven tot verbetering of uitbreiding van de bevindingen van deze masterproef.

Kernbevindingen

- Het Vlaamse electoraat is gemiddeld congruent met de partij waarvoor het heeft gestemd (69,4%), met de sterkste overeenstemming bij migratie en de zwakste bij economie.
- Issue saliency vertoont geen significante samenhang met issue congruentie voor geen van de drie onderzochte beleidsdomeinen.
- Partij-identificatie hangt positief samen met issue congruentie, wat ingaat tegen de verwachting op basis van de literatuur.
- Politieke interesse is de meest consistente en significante predictor van issue congruentie over alle beleidsdomeinen heen.
- Electorale volatiliteit hangt negatief samen met issue congruentie voor staatshervorming en migratie, maar niet voor economie.

1. Theoretisch kader

Congruëntietheorieën zijn breed en veelzijdig. In deze masterproef wordt dit afgebakend tot een analysekader waarin issue congruentie wordt beïnvloed door een samenspel tussen kenmerken van beleidsthema's en kenmerken van kiezers. De theorie in dit literatuuroverzicht suggereert sterk dat daarbij issue saliency en issue ownership, issue congruentie kan beïnvloeden (Costello et al., 2021; Walgrave & Lefevere, 2013). Issue ownership is daarbij de mate waarin partijen zich duidelijk en geloofwaardig positioneren op thema's die relevant zijn voor het electoraat. Salient issues zijn de beleidsthema's die het electoraat als belangrijk beschouwen. Anderzijds kan de mate van congruentie variëren naargelang kenmerken van kiezers, zoals hun politieke interesse, partij-identificatie en electorale volatiliteit.

Om de invloed van deze factoren beter te begrijpen, worden naast congruëntietheorieën ook verwante concepten zoals *correct voting* besproken, al is dit maar als een indicator om hypothesen op te baseren. Vervolgens worden theorieën rond issue saliency en issue ownership uitgewerkt, waarna de invloed vanuit kiezersprofielen wordt bekeken. Zo integreert deze thesis zowel structurele als individuele verklaringen in één analytisch kader, dat wordt toegepast op het Vlaamse meerpartijstelsel.

1.1 Issue congruentie

Representatie vormt een kernprincipe binnen democratische theorieën, waarbij het uitgangspunt is dat burgers worden vertegenwoordigd door politieke actoren die invloed uitoefenen op beleid. Volgens Pitkin (1967) verwijst substantiële vertegenwoordiging naar de mate waarin vertegenwoordigers handelen in overeenstemming met de beleidsvoorkeuren van degenen die zij vertegenwoordigen. Dit thesisonderzoek sluit aan bij deze substantiële benadering van representatie en focust meer specifiek op de mate waarin de beleidsposities van politieke partijen aansluiten bij de voorkeuren van hun electoraat.

Congruentie fungeert hierbij als een centrale maatstaf voor de kwaliteit van democratische representatie en dus als afhankelijke variabele. In proportionele meerpartijstelsels, zoals in België, worden politieke partijen beschouwd als de belangrijkste actoren in dit representatieproces. Door de sterke partijdiscipline en de centrale rol van partijen in beleidsvorming, is het analytisch aangewezen om congruentie te bestuderen op partijniveau in plaats van op het niveau van individuele vertegenwoordigers (Baudewyns et al., 2022; Vandeleene et al., 2021).

In de literatuur wordt een onderscheid gemaakt tussen ideologische congruentie en issue congruentie. Ideologische congruentie meet de afstand tussen kiezer en partij op een algemene links-rechtsdimensie, terwijl issue congruentie focust op overeenstemming op afzonderlijke beleidsstandpunten. Thomassen (2012) stelt dat ideologische congruentie tekortschiet om substantiële representatie adequaat te vatten, aangezien kiezers vaak complexe beleidsvoorkeuren hebben waarbij meer factoren spelen dan ideologie alleen. Issue congruentie biedt in dat opzicht een fijner analytisch instrument, omdat het rekening houdt met verschillen tussen beleidsthema's en met de mate waarin deze thema's relevant zijn voor kiezers.

Ook binnen Vlaams onderzoek wordt vastgesteld dat ideologische congruentie onvoldoende nuance biedt om hedendaagse electorale dynamieken volledig te begrijpen (Kins, 2021). Issue congruentie laat toe om rekening te houden met een variatie in beleidsthema's en sluit daardoor beter aan bij meer complexe kiezersvoorkeuren in een proportioneel meerpartijstelsel. Om die reden wordt in deze masterthesis issue congruentie gehanteerd als het centrale concept voor het analyseren van substantiële representatie.

1.2 Issue saliency & ownership

Hoewel er geen wetenschappelijke consensus bestaat over de conceptualisering van saliency (Wlezien, 2005), wordt in deze thesis gefocust op het belang dat kiezers hechten aan specifieke beleidsthema's.

Dit sluit aan bij het gebruik van *Most Important Problems* (MIP's), die centraal staan in de gebruikte datasets en analysemethoden (Wlezien, 2005, pp. 556-557). Hoewel issue saliency in een deel van de literatuur op partijniveau wordt geoperationaliseerd, sluit een kiezersgerichte benadering beter aan bij de focus van dit onderzoek op issue congruentie (Costello et al., 2021).

Waar issue saliency betrekking heeft op de mate waarin een thema relevant wordt geacht door kiezers, verwijst issue ownership naar de perceptie die kiezers hebben op de relatie tussen politieke partijen en specifieke beleidsthema's. Issue ownership omvat zowel een associatieve dimensie, waarbij een thema met een partij wordt geïdentificeerd, als een competentiedimensie, die betrekking heeft op de perceptie dat een partij bekwaam is om het thema aan te pakken (Walgrave et al., 2012). Beide concepten worden in de literatuur beschouwd als belangrijke verklarende factoren voor verschillen in issue congruentie, naast andere kenmerken zoals ideologische positionering en complexiteit (Costello et al., 2021; Walgrave & Lefevere, 2013).

1.2.1 Issue saliency

Issue saliency vertrekt vanuit de perceptie van de kiezer en geeft weer in welke mate een bepaald beleidsthema als belangrijk wordt ervaren. Eerder onderzoek toont aan dat issue congruentie doorgaans hoger ligt op thema's die door kiezers als salient worden beschouwd (Costello et al., 2021). Deze bevindingen werden onder meer vastgesteld in proportionele meerpartijensystemen zoals Nederland, Duitsland, Ierland en Zweden, en werden later bevestigd in de Belgische context (Kins, 2021).

Aangezien issue saliency sterk contextafhankelijk is, vereist dit een zorgvuldige selectie van beleidsthema's. Thema's die bijvoorbeeld op supranationaal niveau spelen, zoals EU-integratie, blijken in klassieke EU-lidstaten zoals België doorgaans minder salient te zijn voor kiezers dan nationale beleidsthema's (Mattila & Raunio, 2006). Bovendien wordt op dergelijke thema's vaker discongruentie vastgesteld tussen partijen en kiezers dan op nationaal niveau. Om die reden focust deze thesis op beleidsthema's die relevant zijn binnen de Belgische federale context.

Op basis van deze inzichten wordt de volgende hypothese geformuleerd:

H1: Er bestaat een positieve samenhang tussen issue saliency en de mate van issue congruentie.

1.2.2 Issue ownership

Issue ownership is nauw verwant aan issue saliency, maar verschilt doordat de focus ligt op de reputatie van politieke partijen met betrekking tot specifieke beleidsthema's. In de literatuur is voornamelijk *associative* issue ownership relevant voor deze thesis. Dit wordt gemeten vanuit het perspectief van de kiezer, en meer bepaald als de mate waarin kiezers een partij spontaan associëren met een bepaald issue (Walgrave et al., 2016). Theoretisch gezien is *associative* issue ownership minder gevoelig voor partijdige vertekening dan *competence* issue ownership, dat sterker samenhangt met algemene partijvoorkeuren (Stubager, 2018; Walgrave et al., 2016). Onderzoek suggereert dat issue ownership kan bijdragen aan een kleinere afstand tussen de standpunten van partijen en hun kiezers op specifieke thema's (Costello et al., 2021).

Daarnaast wordt in de literatuur gewezen op de complementariteit tussen issue saliency en issue ownership (Costello et al., 2021, p. 21). Waar saliency eerder kortetermijnfluctuaties weerspiegelt, duidt issue ownership op meer stabiele associaties tussen partijen en thema's. Samen creëren zij gunstige voorwaarden voor congruentie, doordat partijen zich duidelijk positioneren op thema's die kiezers belangrijk vinden. Deze complementariteit bemoeilijkt het onderscheiden van afzonderlijke effecten en worden bij voorkeur samen gebruikt in analyses wanneer issue congruentie wordt onderzocht.

Hoewel issue ownership theoretisch een relevante verklarende factor vormt, wordt deze variabele in deze thesis niet empirisch opgenomen. Door beperkingen in de beschikbare data was het niet mogelijk

om issue ownership op individueel niveau te meten, wat noodzakelijk is voor de gehanteerde analysemethode. Dit vormt een belangrijke beperking van het onderzoek en impliceert dat de empirische analyse zich richt op andere determinanten van issue congruentie.

1.3 Profiel van de kiezer

Naast kenmerken van beleidsthema's kunnen ook kenmerken van kiezers zelf een belangrijke rol spelen in de mate van issue congruentie. In deze thesis wordt gefocust op drie centrale aspecten: partij-identificatie, politieke interesse en electorale volatiliteit. Deze variabelen sluiten aan bij de literatuur rond stemgedrag en *correct voting*, waarin wordt aangetoond dat individuele verschillen bepalend zijn voor de mate waarin kiezers stemmen in overeenstemming met hun beleidsvoorkeuren (Lau et al., 2014; Stiers & Dassonneville, 2019).

1.3.1 Partij-identificatie

Partij-identificatie vormt een klassiek concept binnen onderzoek naar stemgedrag en verwijst naar de duurzame psychologische band tussen kiezers en een politieke partij. Deze identificatie fungeert als een cognitief affectief referentiekader dat de perceptie en verwerking van politieke informatie beïnvloedt. In die zin sluit partij-identificatie aan bij bredere socialisatieprocessen, waarbij waarden en politieke voorkeuren gevormd worden binnen bijvoorbeeld familiale en maatschappelijke contexten (Rosenblum, 2003).

Hoewel deze socialisatielogica wijst op een zekere consistentie tussen waarden en politiek gedrag, is het minder evident hoe dit zich vertaalt naar issue congruentie. Bestaand onderzoek richt zich voornamelijk op ideologische congruentie, en toont aan dat partij-identificatie niet noodzakelijk leidt tot een grotere inhoudelijke overeenstemming tussen kiezers en partijen.

Zo tonen Kölln & Polk (2017) in hun studie naar partijleden in Zweden aan dat een aanzienlijk deel van de leden niet volledig ideologisch congruent is met hun partij. Hoewel deze verschillen doorgaans beperkt blijven, wijzen de resultaten erop dat zelfs sterke vormen van partijbinding, zoals lidmaatschap, niet automatisch leiden tot volledige inhoudelijke afstemming. Bovendien stellen de auteurs vast dat partijleden met een hogere politieke interesse vaker afwijken van de partijlijn, wat suggereert dat cognitieve autonomie een rol kan spelen in de mate van congruentie.

Ook Boonen et al. (2017) beweren dat partij-identificatie een complexe relatie heeft met congruentie. Hun onderzoek wijst uit dat politieke sofisticatie een positief effect heeft op ideologische congruentie, terwijl partij-identificatie op zichzelf kan leiden tot een kleinere afstand tussen kiezer en partij op basis van perceptie eerder dan inhoudelijke overeenstemming. Kiezers met een sterke partij-identificatie baseren hun stemkeuze vaker op cues van de partij waarmee zij zich identificeren, in plaats van gedeelde ideologische opvattingen. Iets wat eerder in de literatuur al werd bestempeld als 'heuristieken' (Bernhard & Freeder, 2020).

Aangezien onderzoek zich voornamelijk richt op ideologische congruentie en minder op issue congruentie, blijft het onduidelijk in welke richting dit effect zich vertaalt op het niveau van afzonderlijke beleidsissues. Het gebruik van partijcues impliceert echter niet noodzakelijk een consistente inhoudelijke afstemming over verschillende issues. Integendeel, wanneer kiezers zich in grotere mate baseren op heuristieken in plaats van op uitgewerkte standpunten, kan verwacht worden dat hun posities minder systematisch overeenkomen met die van hun partij over afzonderlijke beleidsdomeinen heen.

Op basis van deze redenering wordt de volgende hypothese geformuleerd:

H2: Kiezers met een hogere mate van partij-identificatie vertonen gemiddeld een lagere mate van issue congruentie dan kiezers zonder partij-identificatie.

1.3.2 Politieke interesse

Naast partij-identificatie wordt in de literatuur ook politieke sofisticatie aangehaald als een belangrijke determinant van congruentie. Boonen et al. (2017) tonen aan dat politieke sofisticatie positief samenhangt met ideologische congruentie. Politiek gesofisticeerde kiezers zijn beter in staat om partijstandpunten te begrijpen en deze te vergelijken met hun eigen voorkeuren, wat de kans vergroot dat zij een partij kiezen die inhoudelijk aansluit bij hun positie.

Politieke sofisticatie wordt in dergelijk onderzoek doorgaans opgevat als een samengesteld concept, bestaande uit verschillende componenten zoals politieke kennis, politieke interesse, blootstelling aan politieke informatie en scholingsgraad (Boonen et al., 2017; Lachat, 2007). Deze brede operationalisering brengt echter conceptuele spanningen met zich mee. Zo combineren dergelijke metingen zowel cognitieve capaciteiten (zoals kennis en scholingsgraad) als meer attitudinale elementen (zoals interesse en mediablootstelling), wat het moeilijk maakt om de afzonderlijke effecten van deze componenten te onderscheiden.

In het kader van deze thesis is het daarom aangewezen om deze dimensies van elkaar te scheiden. Scholingsgraad wordt opgenomen als controlevariabele, aangezien deze eerder een structureel kenmerk van de respondent weerspiegelt dan een politieke attitude. Wat betreft politieke kennis en blootstelling aan politieke informatie, kan worden geargumenteed dat deze sterk samenhangen met politieke interesse als onderliggende attitude. Kiezers die meer interesse tonen in politiek, zullen zich doorgaans ook vaker blootstellen aan politieke informatie en daardoor meer kennis verwerven. Deze variabelen zijn dus niet volledig onafhankelijk van elkaar, maar weerspiegelen verschillende uitingen van eenzelfde onderliggend concept.

Om overlap tussen variabelen te vermijden, wordt in deze thesis gekozen om politieke interesse te gebruiken als centrale indicator. Politieke interesse fungeert hierbij als een maatstaf voor zowel de motivatie om politieke informatie te verwerken als de waarschijnlijkheid van blootstelling eraan.

Kiezers met een hoge politieke interesse volgen politieke ontwikkelingen nauwer, worden vaker blootgesteld aan inhoudelijke informatie en beschikken daardoor over een beter inzicht in partijstandpunten. In lijn met de literatuur rond *correct voting* (Lau et al., 2014), kan worden verwacht dat deze kiezers minder afhankelijk zijn van heuristieken en hun stemkeuze vaker baseren op inhoudelijke overeenstemming. Dit verhoogt de kans op congruentie tussen kiezers en de partij waarvoor zij stemmen.

Hoewel het merendeel van het bestaande onderzoek zich richt op ideologische congruentie, ligt het voor de hand dat een gelijkaardig mechanisme speelt op het niveau van issue congruentie. Kiezers met een hogere politieke interesse zijn beter in staat om hun standpunten per beleidsthema af te stemmen op die van politieke partijen.

Op basis van deze redenering wordt de volgende hypothese geformuleerd:

H3: Politieke interesse hangt positief samen met de mate van issue congruentie.

1.3.3 Electorale volatiliteit

Er bestaat zowel nationaal als internationaal weinig onderzoek dat expliciet ingaat op verschillen in issue congruentie tussen volatiele en loyale kiezers. Wel biedt onderzoek naar *correct voting* een relevant theoretisch aanknopingspunt, aangezien dit concept inhoudelijk sterk verwant is aan congruentie. Stiers & Dassonneville (2019) tonen in hun studie aan dat volatiele kiezers significant minder vaak 'correct' stemmen dan loyale kiezers, wat wijst op structurele verschillen in de mate waarin stemkeuzes aansluiten bij beleidsvoorkeuren.

Hoewel hun onderzoek zich situeert in een andere electorale context (namelijk de Amerikaanse nationale verkiezingen), suggereren hun resultaten dat volatiliteit samenhangt met een mindere mate

van *correct voting* ten opzichte van loyale kiezers. Tegelijk blijkt dat factoren zoals politieke interesse en betrokkenheid bij de verkiezingscampagne deze relatie kunnen beïnvloeden, wat het belang onderstreept van meerdere variabelen vanuit kiezerskenmerken bij het analyseren van *correct voting* en congruentie.

Op basis van deze inzichten wordt verwacht dat ook binnen het Vlaamse electoraat systematische verschillen bestaan tussen loyale en volatiele kiezers in termen van issue congruentie. Aangezien eerdere studies weinig aandacht besteden aan de interactie tussen kiezersvolatiliteit, issue gerelateerde variabelen en andere potentiële variabelen vanuit kenmerken van kiezers, beoogt deze thesis bij te dragen aan het invullen van dit hiaat.

Dit leidt tot de volgende hypothese:

H4: Volatiele kiezers vertonen een lagere mate van issue congruentie dan loyale kiezers.

2. Methode

Deze thesis maakt gebruik van kwantitatieve data, afkomstig uit verschillende datasets. Het merendeel van deze data betreft gegevens uit kiezersonderzoek uit 2024, verzameld door de Universiteit Antwerpen (Eck, Michel, et al., 2025; Walgrave et al., 2025). Aan de hand van het codeboek van het *Comparative Manifesto Project* werd ook zelf data gecodeerd om de richting van de partijstandpunten te bepalen (Lehmann et al., 2025).

In deze sectie wordt eerst een overzicht gegeven van de gebruikte datasets en de wijze waarop deze worden ingezet. Vervolgens worden de gehanteerde meetmethoden toegelicht, met bijzondere aandacht voor het concept issue congruentie en de onafhankelijke variabelen die de samenhang hiermee dienen te meten.

2.1 Data

Een belangrijke dataset die als basis dient voor dit onderzoek, is de *Not Like Us*-dataset (Eck, Michel, et al., 2025). Deze dataset betreft een grootschalige panel survey en volgt Belgische kiezers gedurende het verkiezingsjaar 2024. Concreet bestaat de dataset uit vier surveygolven: een pre-electorale meting (januari–maart 2024; N=7497), een campagnegolf (april–juni 2024; N=6718), een postelectorale meting (juni 2024; N=5426) en een laatste golf na de lokale verkiezingen (november 2024; N=4275). Er werd een selectie gemaakt van respondenten die behoren tot het Vlaamse electoraat die deelnam aan de federale verkiezingen van 2024 voor het opzet van deze thesis (N=2664).

Dit longitudinale design laat toe om attitudes en gedragingen van respondenten over tijd te analyseren, alhoewel dit niet het opzet is van deze masterproef. In de methode van deze thesis werden voornamelijk de tweede en derde surveygolf gebruikt om data te verwerken en analyseren, aangezien deze variabelen bevatten over de stemkeuze van respondenten en de onafhankelijke variabelen die het meest actueel zijn bij het moment van de federale verkiezingen. Voor het bepalen van volatiliteit werd ook de stemkeuze van kiezers in 2019 in de eerste surveygolf geraadpleegd.

De steekproef werd samengesteld via quota sampling op basis van leeftijd, geslacht en opleidingsniveau, met als doel een zo representatief mogelijke afspiegeling van de Belgische kiesgerechtigde bevolking te bekomen (Eck, Michel, et al., 2025). Respondenten werden gerekruteerd via online panels en dienden 18 jaar of ouder te zijn en woonachtig in een aan de populatie gerelateerde regio. Aangezien het om een paneldesign gaat, werden enkel respondenten opnieuw bevraagd indien zij aan eerdere golven hadden deelgenomen. Dit impliceert dat selectieve uitval een rol speelt in latere golven, wat gevolgen kan hebben voor de samenstelling van de steekproef en de geïmplementeerde analyse die hieruit volgt.

Deze dataset bevat variabelen waarmee kiezersstandpunten, issue saliency, partij-identificatie, politieke interesse, en volatiliteit gemeten kunnen worden. Ook is er data aanwezig voor de controlevariabelen. Ondanks de brede informatie in de dataset ontbreken enkele variabelen die noodzakelijk zijn om het onderzoeksoptzet van deze thesis optimaal te ondersteunen. Zo ontbreekt er een maatstaf voor issue ownership (Lefevere et al., 2025).

Om issue congruentie te meten, worden de standpunten van kiezers gelinkt aan de standpunten van de partijen waarvoor ze stemmen. Dit gebeurt voor drie beleidsdomeinen: economie, migratie en staatshervorming (Eck, Michel, et al., 2025). Deze drie issues waren de enige beschikbare in de dataset van *Not Like Us* die geschikt waren om issue congruentie mee te meten. Het economische standpunt van kiezers wordt gemeten aan de hand van de mate waarin respondenten vinden dat de overheid moet ingrijpen in de economie. Voor migratie wordt gepeild naar de mate waarin immigranten hun eigen cultuur kunnen behouden versus zich dienen aan te passen. Het standpunt inzake staatshervorming wordt gemeten via de voorkeur voor meer bevoegdheden op regionaal dan wel federaal niveau.

Deze variabelen worden vervolgens herleid tot dummyvariabelen, waarbij de richting van het standpunt wordt gecodeerd als 0 of 1. Respondenten met een neutrale positie (overeenkomend met de mediaan van de schaal) worden als ontbrekende waarden behandeld. De keuze voor dichotomisering is gebaseerd op eerder onderzoek waarin de validiteit van deze aanpak werd aangetoond (Kins, 2021). Het voordeel hiervan is dat het mogelijk is een duidelijke richting te definiëren van de standpunten van kiezers, en zo te koppelen aan de partijen waarvoor de respondenten stemden. Een nadeel van deze methode is dat de intensiteit ervan niet wordt meegenomen. Gezien de moeilijkheid om consistente meetschalen te hanteren tussen kiezers- en partijdata, werd in deze thesis bewust gekozen voor een binaire operationalisering van de afhankelijke variabele issue congruentie.

De partijstandpunten worden bepaald op basis van de officiële verkiezingsprogramma's van de belangrijkste Vlaamse partijen die deelnamen aan de federale verkiezingen van 2024 (CD&V, 2024; Groen, 2024; N-VA, 2024; Open Vld, 2024; PVDA, 2024; Van Grieken, 2024; Vooruit, 2024). Deze standpunten werden door de auteur van deze masterproef gecodeerd volgens de methodologie van het *Comparative Manifesto Project* (Lehmann et al., 2025). Concreet werd een optelsom gemaakt van de zogenaamde *quasi-sentences* die overeenkomen met de categorieën economie, migratie en staatshervorming zoals gedefinieerd in de *Not Like Us*-dataset (Eck, Michel, et al., 2025). Op basis van deze aggregatie werd per partij en per thema een richting bepaald, die vervolgens werd gecodeerd in dezelfde binaire vorm als de kiezersdata. Deze werkwijze maakt het mogelijk om kiezersstandpunten te vergelijken met de standpunten van de partij waarvoor zij stemden, en aldus issue congruentie te meten per beleidsdomein.

Deze methode gaat echter gepaard met enkele beperkingen. Ten eerste bevatten partijprogramma's een zekere mate van ruis, en zijn standpunten soms ambigu of sterk contextafhankelijk. Hierdoor is de richting van sommige *quasi-sentences* niet expliciet gemaakt in de programma's, en was het noodzakelijk om bepaalde uitspraken te interpreteren om een richting aan te geven. Ten tweede verschillen partijen in de mate waarin zij zich expliciet uitspreken over bepaalde thema's wanneer de optelsom van *quasi-sentences* gemaakt is, wat de vergelijkbaarheid moeilijker maakt.

Door een gebrek aan compatibiliteit tussen de respondenten in de verschillende datasets bleek het echter enkel mogelijk om issue ownership op partijniveau te bepalen, en niet op individueel niveau. Aangezien variatie op respondentniveau essentieel is voor de analyse wanneer er slechts drie issues beschikbaar zijn, werd besloten deze variabele niet op te nemen in het model. Dit vormt een methodologische beperking die expliciet wordt erkend. Toekomstig onderzoek zou baat hebben bij dataverzameling binnen één geïntegreerde dataset die toelaat om issue congruentie te meten en tegelijk beschikt over relevante onafhankelijke variabelen, waaronder issue ownership.

Er werd daarom overwogen om een bijkomende controlevariabele, namelijk ambiguïteit, op te nemen in de modellen. Deze variabele kampt echter met een gelijkaardig meetprobleem als issue ownership, aangezien zij uitsluitend op partijniveau beschikbaar is en onvoldoende variatie vertoont op respondentniveau. Om die reden werd besloten deze variabele niet op te nemen in de analyse. Niettemin vormt ambiguïteit een potentieel relevante factor voor toekomstig onderzoek naar issue congruentie.

2.2 Operationalisering van de variabelen

De analyses die worden uitgevoerd om de vooropgestelde hypothesen te toetsen, bestaan uit bivariate analyses en een binaire logistische regressieanalyse, bestaande uit zes modellen.

2.2.1 Afhankelijke variabele: issue congruentie

De afhankelijke variabele is issue congruentie, die wordt geconstrueerd op basis van verschillende databronnen, zoals eerder toegelicht. Congruentie wordt gemeten volgens de benadering van Golder & Stramski (2010), waarbij een één-op-één-relatie wordt verondersteld tussen kiezers- en partijstandpunten. In de Belgische partitocratische context, gekenmerkt door een hoge mate van

partijdiscipline, kan het partijstandpunt als unitair worden beschouwd. Bovendien zou het empirisch moeilijk zijn om zonder bias intra-partijvariatie betrouwbaar te meten en te integreren binnen de scope van deze thesis. Kiezers worden individueel vergeleken met het standpunt van de partij waarop zij hebben gestemd. Zo kan de methode van de één-op-één-relatie gehanteerd worden.

In deze thesis werd congruentie gedichotomiseerd om deze één-op-één relatie eenvoudiger na te bootsen. Wanneer respondenten congruent zijn met de partij waarop men stemde voor een bepaald issue, krijgt dit de waarde 1. Wanneer ze niet hetzelfde standpunt innemen als de partij waarop men stemde, krijgt dit de waarde 0.

Naast traditionele afstandsmaatstaven, zoals voorgesteld door Golder & Stramski (2010) wordt in recente literatuur gewezen op het potentieel van distributiegebaseerde maten voor het meten van issue congruentie. Een belangrijke benadering hierbij is de *Earth Mover's Distance* (EMD), die congruentie conceptualiseert als de afstand tussen volledige verdelingen van kiezers- en partijstandpunten (Lupu et al., 2017). Hoewel EMD methodologisch aanzienlijke voordelen biedt, vereist de implementatie ervan relatief geavanceerde technieken en programmeerkennis, wat het gebruik ervan minder toegankelijk maakt in kleinschalig empirisch onderzoek zoals in deze thesis.

2.2.2 De onafhankelijke variabelen & controlevariabelen

De onafhankelijke variabelen die worden opgenomen in de analyses sluiten aan bij de geformuleerde hypothesen: issue saliency, partij-identificatie, politieke interesse en electorale volatiliteit.

Issue saliency wordt gemeten aan de hand van de MIP-variabelen in de *EOS Not Like Us*-dataset (Eck, Lefevre, et al., 2025). Deze variabelen zijn reeds gecodeerd in 33 categorieën. Voor de beleidsdomeinen migratie en staatsvorming is er een directe overeenkomst met deze categorieën. Voor economie is dit minder eenduidig, aangezien het onderliggende survey-item bij issue congruentie betrekking heeft op overheidsinterventie. Daarom werden meerdere MIP-categorieën samengevoegd onder de noemer 'economie', met name 'Budget & finances', 'Economy' en 'Taxes'. Aangezien respondenten meerdere issues konden aanduiden, werden alle relevante MIP-variabelen opgenomen in de constructie van een nieuwe variabele die per respondent aangeeft of een bepaald issue salient is (dummy: 0=niet salient, 1=salient).

Om de relatie tussen issue saliency en issue congruentie te analyseren, werd de dataset gestructureerd op het niveau van beleidsissues in plaats van uitsluitend op respondentniveau. Dit maakt het mogelijk om variatie tussen verschillende beleidsdomeinen (economie, staatsvorming, migratie) te analyseren, wat noodzakelijk is om de hypothese te toetsen.

Partij-identificatie wordt geconstrueerd op basis van twee variabelen in de *EOS Not Like Us*-dataset (Eck, Lefevre, et al., 2025). Eerst wordt bepaald of respondenten zich verwant voelen met een politieke partij. Respondenten die dit niet aangeven, worden gecategoriseerd als 'geen partij-identificatie'. Vervolgens wordt nagegaan met welke partij respondenten zich identificeren. Indien deze partij niet overeenkomt met de partij waarop men stemde bij de federale verkiezingen van 2024, wordt dit eveneens gecodeerd als 'geen partij-identificatie'. Enkel wanneer beide overeenkomen, kan partij-identificatie verondersteld worden.

Politieke interesse wordt in de *EOS Not Like Us*-dataset (Eck, Lefevre, et al., 2025) gemeten op een elfpuntenschaal. Om deze variabele geschikt te maken voor logistische regressie, wordt zij gehergecodeerd tot een categorische variabele met drie niveaus: laag, gemiddeld en hoog. In de regressieanalyse worden vervolgens twee dummyvariabelen opgenomen ('gemiddeld' en 'hoog'), met 'laag' als referentiecategorie.

Electorale volatiliteit wordt geconstrueerd door het stemgedrag bij de federale verkiezingen van 2024 te vergelijken met dat van 2019 (Eck, Lefevre, et al., 2025). Respondenten die op dezelfde partij

stemden, worden als loyaal beschouwd, terwijl respondenten die van partij wisselden als volatiel worden gecategoriseerd.

De logistische regressieanalyse omvat zes modellen, gestructureerd per beleidsdomein en per set van variabelen. Voor elk issue (economie, staatshervorming en migratie) worden twee modellen geschat: een basismodel met de onafhankelijke variabelen uit de hypothesen, en een uitgebreid model waarin controlevariabelen worden toegevoegd. De controlevariabelen omvatten gender (man=0, vrouw=1), opleidingsniveau (lager opgeleid=0, hogeropgeleid=1) en ideologische links-rechts positionering (continue variabele).

3. Resultaten

3.1 Issue congruentie per issue & partij

Wanneer issue congruentie tussen beleidsthema's wordt vergeleken, blijken er aanzienlijke verschillen te bestaan tussen de verschillende issues. De kruistabel wijst op een statistisch significante samenhang ($\chi^2(2) = 238,55$, $p < ,001$). In het algemeen vertoont, zowel per issue als over alle issues heen, een proportionele meerderheid van de respondenten congruentie met de partij waarvoor zij stemden. Dit verband is het sterkst voor het thema migratie, waar ongeveer 80% van de respondenten een congruent standpunt inneemt. Voor staatshervorming bedraagt dit aandeel circa 68%, terwijl dit voor economie rond de 60% ligt. Het relatief zwakkere verband voor het thema economie kan mogelijk worden verklaard door de grotere mate van nuance in de standpunten die partijen in hun verkiezingsprogramma's innemen. Veel partijen positioneren zich niet eenduidig voor of tegen overheidsinmenging, maar pleiten eerder voor een gemengde economie waarbij de mate van overheidsinterventie afhankelijk is van de specifieke maatschappelijke context. Standpunten over migratie, assimilatie en integratie waren in veel verkiezingsprogramma's helder geformuleerd.

Tabel 1. Issue congruentie *per issue* (N = 6736)

Issue categorie	Issue Congruentie	
	Discongruent	Congruent
Economie	41,0%	59,0%
Staatshervorming	31,5%	68,5%
Migratie	19,9%	80,1%
Totaal	30,6%	69,4%

Significantie: $\chi^2(2) = 238,55$, $p < ,001$.

De verdeling van issue congruentie kan eveneens worden benaderd vanuit het perspectief van de partijvoorkeur van respondenten bij de federale verkiezingen van 2024. Deze samenhang blijkt statistisch significant ($\chi^2(6) = 226,12$, $p < ,001$). Centruumpartijen zoals CD&V en Open Vld vertonen lagere niveaus van issue congruentie, met aandelen van net boven de 50%, terwijl Vooruit hierop een uitzondering vormt (76,6%). Respondenten die op andere partijen stemden, vertonen een congruentieniveau van ongeveer 70% voor de geselecteerde issues in de steekproef.

In de volgende sectie wordt de beschrijving van de issue-variabelen samen met kiezersgebonden kenmerken opgenomen, waarbij zowel de bivariate samenhang als de resultaten van een binaire logistische regressieanalyse worden gepresenteerd. Op die manier wordt de samenhang tussen de verschillende issues en issue congruentie dieper geanalyseerd.

Tabel 2. Issue congruentie *per partij* (N = 6736)

Vlaamse kiezers per partij (Federale verkiezingen 2024)	Issue Congruentie	
	Discongruent	Congruent
CD&V	47,4%	52,6%
Groen	25,2%	74,8%
N-VA	27,5%	72,5%
Open Vld	48,3%	51,7%
PVDA	28,8%	71,2%
Vlaams Belang	30,6%	69,4%
Vooruit	23,4%	76,6%
Totaal	30,6%	69,4%

Significantie: $\chi^2(6) = 226,12$, $p < ,001$.

3.2 Bivariate analyse

De primaire onafhankelijke variabelen worden in deze sectie eerst afzonderlijk geanalyseerd in een bivariate analyse, alvorens ze samen met de controlevariabelen worden opgenomen in een binaire logistische regressieanalyse (zie sectie 3.3). Op deze manier wordt het afzonderlijke effect van elke variabele inzichtelijk gemaakt, waarna een meer omvattend model wordt geschat.

3.2.1 Issue saliency

Voor geen van de onderzochte beleidsthema's wordt een statistisch significant verband tussen issue saliency en issue congruentie gevonden. Voor het thema economie is de samenhang negatief, wat opmerkelijk is in het licht van de bestaande literatuur. Voor staatshervorming is de samenhang van issue saliency op issue congruentie marginaal. Voor het thema migratie ligt het niveau van issue congruentie, zoals eerder aangehaald, hoger en is de richting van de samenhang positief, in lijn met de literatuur. Op basis van de bivariate analyse wordt de hypothese dat issue saliency positief samenhangt met issue congruentie echter niet ondersteund. Tegelijk laten de resultaten niet toe om het omgekeerde verband statistisch te bevestigen.

Tabel 3. Verdeling van issue congruentie volgens saliency (N = 2329)

		Issue Congruentie	
		Discongruent	Congruent
Economie (n.s.)	Niet salient	39,7%	60,3%
	Salient	43,9%	56,1%
Staatshervorming (n.s.)	Niet salient	31,7%	68,3%
	Salient	30,6%	69,4%
Migratie (n.s.)	Niet salient	20,2%	79,8%
	Salient	15,9%	84,1%

Significantie: * $p < 0.05$; ** $p < 0.01$; *** $p < 0.001$; (n.s.) = niet significant

3.2.2 Partij-identificatie

De onafhankelijke variabele partij-identificatie blijkt in twee van de drie onderzochte issues een significante samenhang te vertonen met issue congruentie in de bivariate analyse. Daarbij heeft men meer kans om congruent te zijn wanneer men zich met diezelfde partij identificeert voor de issues staatshervorming en migratie. De hypothese dat een hogere mate van partij-identificatie samenhangt met een lagere mate van issue congruentie wordt in deze analyse dus niet ondersteund voor de drie beleidsthema's. Deze associatie lijkt het sterkst te zijn voor het thema staatshervorming. Een mogelijke verklaring hiervoor is mogelijk dat dit issue sterker leeft binnen partijstructuren en onder militanten, die zich doorgaans sterker identificeren met de partij. Tegelijk is dit thema mogelijk minder zichtbaar of minder eenduidig voor het bredere publiek, wat kan doorwerken in lagere niveaus van congruentie buiten deze groep. Deze interpretatie blijft echter speculatief. Aanvullend, bijvoorbeeld kwalitatief, onderzoek is nodig om deze veronderstelling verder te onderbouwen.

Tabel 4. Verdeling van issue congruentie volgens partij-identificatie (N = 2329)

		Issue Congruentie	
		Discongruent	Congruent
Economie (n.s.)	Geen partij-identificatie	42,1%	57,9%
	Partij-identificatie	39,1%	60,9%
Staatshervorming***	Geen partij-identificatie	43,7%	56,3%
	Partij-identificatie	26,4%	73,6%
Migratie***	Geen partij-identificatie	23,6%	76,4%
	Partij-identificatie	13,7%	86,3%

Significantie: * $p < 0.05$; ** $p < 0.01$; *** $p < 0.001$; (n.s.) = niet significant

3.2.3 Politieke interesse

Alle onderzochte issues vertonen een statistisch significante samenhang tussen politieke interesse en issue congruentie binnen deze steekproef. De richting van het effect is consistent: kiezers met een hogere politieke interesse zijn doorgaans congruenter met hun partij. De sterkte van deze samenhang varieert echter per issue, en het verschil is het duidelijkste tussen respondenten met een lage en een middelmatige politieke interesse enerzijds en een hoge politieke interesse anderzijds. Deze bevindingen bieden ondersteuning voor de hypothese uit de literatuur dat politieke interesse positief samenhangt met de mate van issue congruentie.

Tabel 5. Verdeling van issue congruentie volgens politieke interesse (N = 2329)

		Issue Congruentie	
		Discongruent	Congruent
Economie***	Lage interesse	47,7%	52,3%
	Middelmatige interesse	47,0%	53,0%
	Hoge interesse	38,1%	61,9%
Staatshervorming***	Lage interesse	44,2%	55,8%
	Middelmatige interesse	40,8%	59,2%
	Hoge interesse	27,0%	73,0%
Migratie***	Lage interesse	29,5%	70,5%
	Middelmatige interesse	22,5%	77,5%
	Hoge interesse	17,5%	82,5%

Significantie: * $p < 0.05$; ** $p < 0.01$; *** $p < 0.001$; (n.s.) = niet significant

3.2.4 Volatiliteit

Met uitzondering van het thema economie zijn de bevindingen voor de variabele volatiliteit gelijkaardig aan die van partij-identificatie. De groep van congruente kiezers is groter onder de loyalere kiezers dan onder de volatiele kiezers (voor staatshervorming en voor migratie). De vergelijking met partij-identificatie wordt gemaakt vanuit de veronderstelling dat beide variabelen elkaar wederzijds kunnen beïnvloeden: kiezers met een sterkere partij-identificatie hebben mogelijk een grotere kans om electoraal loyaal te blijven aan deze partij en vertonen in beide gevallen een hogere mate van issue congruentie op de thema's staatshervorming en migratie. Voor het thema economie wordt een omgekeerd verband vastgesteld, dat weliswaar niet statistisch significant is. Ook hier kunnen de meer genuanceerde partijstandpunten rond economie een mogelijke verklaring bieden, al is aanvullend onderzoek nodig om deze veronderstelling verder te onderbouwen. De hypothese dat volatiele kiezers een lagere issue congruentie vertonen met hun partij, wordt ondersteund voor de thema's staatshervorming en migratie.

Tabel 6. Verdeling van issue congruentie volgens volatiliteit (N = 2329)

		Issue Congruentie	
		Discongruent	Congruent
Economie (n.s.)	Loyaal	42,2%	57,8%
	Volatiel	39,0%	61,0%
Staatshervorming***	Loyaal	28,5%	71,5%
	Volatiel	35,9%	64,1%
Migratie***	Loyaal	15,0%	85,0%
	Volatiel	27,0%	73,0%

Significantie: * $p < 0.05$; ** $p < 0.01$; *** $p < 0.001$; (n.s.) = niet significant

3.3 Binaire logistische regressieanalyse

Zoals eerder vermeld is de binaire logistische regressie onderverdeeld in zes modellen (zie tabel 7), gegroepeerd per issue: economie, staatshervorming en migratie. Voor elk issue worden twee modellen geschat: één met enkel de onafhankelijke variabelen uit de hypothesen en één uitgebreid met controlevariabelen.

Tabel 7. Binaire logistische regressie ingedeeld per issue (N = 2664)

	Economie		Staatshervorming		Migratie	
	Model 1	Model 2	Model 3	Model 4	Model 5	Model 6
	Exp(B)		Exp(B)		Exp(B)	
Issue Saliency (Ref: niet salient)	0,837	1,008	1,017	1,119	1,378	1,424
Politieke interesse Middelmatige interesse (Ref: lage interesse)	1,051	0,988	1,104	1,099	1,296	1,380
Hoge interesse (Ref: lage interesse)	1,562**	1,427*	1,943***	1,881***	1,618**	1,775***
Partij-identificatie (Ref: geen identificatie)	1,115	1,331*	1,183	1,183	1,464**	1,519**
Volatiliteit (Ref: loyaal)	1,264*	1,177	0,796*	0,790*	0,559***	0,620***
Gender (Ref: man)		0,693***		0,899		0,951
Opleidingsniveau (Ref: laaggeschoold)		1,775***		1,033		0,883
Ideologisch links-rechts (links=0; rechts = 11)		0,730***		0,964		1,343***
Constante	0,969	5,945***	1,419*	1,972**	3,137***	0,843
Nagelkerke R ²	0,018	0,200	0,037	0,039	0,052	0,160

Significantie: * p < 0.05 ; ** p < 0.01 ; *** p < 0.001

3.3.1 Economie

Voor het issue economie zijn er duidelijke verschillen tussen Model 1 en Model 2 wat betreft de significante determinanten van issue congruentie. In Model 1 heeft een hoge mate van politieke interesse een significant positief effect op issue congruentie (Exp(B) = 1,562, p < 0,01). Volatiliteit heeft in dit model eveneens een significant positief effect (Exp(B) = 1,264, p < 0,05), wat ingaat tegen de hypothese dat volatiele kiezers minder congruent zijn. Middelmatige politieke interesse (Exp(B) = 1,051) en partij-identificatie (Exp(B) = 1,115) hebben geen significant effect.

Wanneer de controlevariabelen worden toegevoegd in Model 2, blijft hoge politieke interesse significant (Exp(B) = 1,427, p < 0,05), zij het met een licht zwakker effect. Opmerkelijk is dat volatiliteit in dit model niet langer significant is (Exp(B) = 1,177), wat erop wijst dat het eerder vastgestelde effect mogelijk voor een deel via de controlevariabelen loopt. Partij-identificatie wordt in Model 2 wel significant (Exp(B) = 1,331, p < 0,05), wat suggereert dat deze samenhang pas zichtbaar wordt wanneer er voor andere factoren wordt gecontroleerd.

Bij de controlevariabelen zijn scholingsgraad en ideologische positie opvallend. Hooggeschoolden hebben een beduidend hogere kans op congruentie op het issue economie (Exp(B) = 1,775, p < 0,001). Kiezers met een meer rechtse positie op de links-rechtschaal hebben een lagere kans om congruent te zijn op het issue economie (Exp(B) = 0,730, p < 0,001), wat erop wijst dat linksgeoriënteerde kiezers

vaker congruent stemmen op economische thema's. Vrouwen hebben in dit model een significant lagere kans op congruentie dan mannen ($\text{Exp}(B) = 0,693$, $p < 0,001$). De sterke stijging van de Nagelkerke R^2 van 0,018 naar 0,200 geeft aan dat de controlevariabelen samen een aanzienlijke bijdrage leveren aan het verklarend vermogen van het model.

3.3.2 Staatshervorming

Model 3, het eerste model binnen het issue staatshervorming, vertoont vergelijkbare patronen als de economiemodellen. Het effect van een hoge politieke interesse is opnieuw significant en sterk: iemand met een hoge politieke interesse heeft bijna twee keer zo veel kans om congruent te zijn op het issue staatshervorming ($\text{Exp}(B) = 1,943$, $p < 0,001$). Gemiddelde politieke interesse heeft opnieuw geen significant effect ($\text{Exp}(B) = 1,104$). Partij-identificatie bereikt evenmin significantie ($\text{Exp}(B) = 1,183$).

In tegenstelling tot het issue economie heeft volatiliteit in Model 3 wel een significant negatief effect op issue congruentie ($\text{Exp}(B) = 0,796$, $p < 0,05$). Iemand die electoraal volatiel is heeft ongeveer 20% minder kans om congruent te zijn op het issue staatshervorming. Dit resultaat sluit aan bij de verwachtingen uit de hypothesen rond electorale volatiliteit.

In Model 4, waarbij de controlevariabelen worden toegevoegd, blijven de eerder vastgestelde effecten grotendeels overeind. Het effect van hoge politieke interesse blijft significant ($\text{Exp}(B) = 1,881$, $p < 0,001$), zij het iets zwakker dan in Model 3. Volatiliteit blijft een significant negatief effect vertonen ($\text{Exp}(B) = 0,790$, $p < 0,05$). Partij-identificatie blijft niet significant ($\text{Exp}(B) = 1,183$). Bij de controlevariabelen heeft ideologische positie geen significant effect op staatshervorming ($\text{Exp}(B) = 0,964$), wat interessant contrasteert met de bevindingen voor economie en migratie. Gender ($\text{Exp}(B) = 0,899$) en scholingsgraad ($\text{Exp}(B) = 1,033$) hebben evenmin een significant effect in dit model.

3.3.3 Migratie

In Model 5 hebben drie variabelen een significant effect op congruentie met het issue migratie. Naast een hoge mate van politieke interesse ($\text{Exp}(B) = 1,618$, $p < 0,01$) en electorale volatiliteit ($\text{Exp}(B) = 0,559$, $p < 0,001$) heeft ook partij-identificatie ditmaal een significant effect ($\text{Exp}(B) = 1,464$, $p < 0,01$). Iemand die zich identificeert met de partij waarop men stemde, heeft bijna 50% hogere kans om congruent te zijn op het beleidsstandpunt over migratie. Dit druist net zoals in de bivariate analyse in tegen de hypothese en eerdere resultaten uit de literatuur. Het effect van politieke interesse is net zoals bij de vorige issues enkel significant voor kiezers met een hoge mate aan politieke interesse, maar niet voor kiezers met een middelmatige interesse ($\text{Exp}(B) = 1,296$). Volatiele kiezers zijn ook minder congruent dan loyale kiezers, net zoals dat het geval was voor het issue staatshervorming.

In Model 6 blijven de eerder vastgestelde effecten grotendeels overeind. Hoge politieke interesse ($\text{Exp}(B) = 1,775$, $p < 0,001$), partij-identificatie ($\text{Exp}(B) = 1,519$, $p < 0,01$) en volatiliteit ($\text{Exp}(B) = 0,620$, $p < 0,001$) blijven significant, met licht gewijzigde effectgroottes ten opzichte van Model 5. Opmerkelijk is dat de controlevariabele ideologische positie in dit model sterk significant is en bovendien een positief effect vertoont ($\text{Exp}(B) = 1,343$, $p < 0,001$): meer rechtse kiezers hebben een hogere kans om congruent te zijn op het issue migratie. Dit is het omgekeerde patroon van wat werd vastgesteld bij economie, en weerspiegelt de sterke ideologische lading van het migratiedebat. Gender heeft geen significant effect in dit model ($\text{Exp}(B) = 0,951$), en ook scholingsgraad is niet significant ($\text{Exp}(B) = 0,883$). De Nagelkerke R^2 stijgt sterk van 0,052 naar 0,160, wat opnieuw wijst op een aanzienlijk verklarend vermogen van de controlevariabelen, en in het bijzonder van de ideologische positie.

3.3.4 Vergelijking over alle modellen heen

Over alle modellen heen vallen een aantal zaken op. Het meest opvallend is het consistente gebrek aan significante resultaten voor issue saliency: in geen enkel model wordt de drempel van $p < 0,05$ bereikt. Hiervoor zijn twee mogelijke verklaringen. Ten eerste is het aantal issues dat in de analyse werd opgenomen beperkt. Veel respondenten hadden op basis van saliency geen match met economie,

staatshervorming of migratie, maar waren mogelijk wel salient op andere issues die buiten de analyse vielen. Ten tweede kunnen ontbrekende predictoren een rol spelen: issue ownership en issue saliency beïnvloeden elkaar mogelijk, en in de wetenschappelijke literatuur worden beide variabelen doorgaans als belangrijke voorspellers van congruentie beschouwd (Costello et al., 2021). Het verdient dan ook aanbeveling om deze variabelen in toekomstig onderzoek samen in een analyse op te nemen.

Opmerkelijk is dat ideologische positie op de links-rechtsschaal een duidelijk gedifferentieerd patroon vertoont over de issues heen. Voor het issue economie hebben rechtse kiezers een lagere kans op congruentie ($\text{Exp}(B) = 0,730$), terwijl rechtse kiezers bij migratie net een hogere kans op congruentie hebben ($\text{Exp}(B) = 1,343$). Bij staatshervorming heeft ideologische positie geen significant effect. Dit patroon suggereert dat de relatie tussen ideologie en issue congruentie sterk afhankelijk is van het specifieke beleidsdomein en de ideologische lading ervan.

Wat reeds bij de beschrijvende statistiek opviel, wordt hier bevestigd: de effecten op issue congruentie variëren sterk per beleidsthema. De meest opmerkelijke bevinding is het wisselende patroon van ideologische positie. Hoge politieke interesse is de meest consistente voorspeller over alle issues heen. Electorale volatiliteit heeft bij economie geen eenduidig effect, maar is negatief en significant bij staatshervorming en migratie. Partij-identificatie speelt enkel een significante rol bij migratie, wat opvallend is en ingaat tegen de hypothese. Gender is enkel significant bij economie in de aanwezigheid van de controlevariabelen.

4. Conclusie & discussie

Deze thesis vertrok vanuit de probleemstelling dat representatie het fundament vormt van een goed functionerende democratie, waarbij de focus lag op de mate waarin de beleidsposities van kiezers en hun vertegenwoordigers overeenstemmen. Waar onderzoek zich in het verleden voornamelijk richtte op algemene ideologische congruentie, heeft deze studie de stap gezet naar de analyse van specifieke issue congruentie binnen het Vlaamse electorale landschap van 2024. De centrale onderzoeksvraag peilde naar de mate waarin deze overeenstemming aanwezig is en hoe deze beïnvloed wordt door kenmerken van zowel de beleidsthema's als de kiezers zelf. Uit de resultaten blijkt dat het Vlaamse electoraat over het algemeen relatief congruent is met de gekozen partijen, met percentages die variëren tussen de 50% en 75%. Er is echter een duidelijke discrepantie tussen de thema's onderling; de kans op een congruent standpunt is het grootst bij migratie, gevolgd door staatshervorming, terwijl de economische standpunten de laagste mate van overeenstemming vertonen. Dit wijst erop dat representatie geen uniform gegeven is, maar sterk varieert naargelang het specifieke beleidsdomein.

4.1 Terugkoppeling naar de hypotheses

De eerste hypothese, die een positieve samenhang tussen issue saliency en congruentie voorspelde, kon niet worden ondersteund. Zowel in de bivariate als in de multivariate analyses bleek het belang dat een kiezer aan een thema hecht geen significante impact te hebben op de uiteindelijke overeenstemming.

Voor de tweede hypothese werd verwacht dat kiezers met een sterke partij-identificatie juist minder congruent zouden zijn vanwege een grotere afhankelijkheid van heuristieken, maar de resultaten wezen in de tegenovergestelde richting. Vooral bij het thema migratie bleek een duidelijke positieve samenhang: kiezers die zich identificeren met hun partij hebben een significant grotere kans om inhoudelijk op één lijn te zitten met de partijstandpunten.

In de derde hypothese werd geargumenteed dat politieke interesse positief samenhangt met de mate van issue congruentie. Deze hypothese wordt ondersteund: zowel in de bivariate als de logistische regressieanalyse is er voor alle drie de beleidsdomeinen een significante en positieve samenhang. De samenhang is het sterkst voor staatshervorming en migratie, en iets zwakker voor economie, wat mogelijk kan samenhangen met een grotere mate van ambiguïteit in partijstandpunten op dat laatste thema.

Tot slot werd de vierde hypothese met betrekking tot electorale volatiliteit ondersteund voor de thema's staatshervorming en migratie. Hieruit bleek dat volatiele kiezers inderdaad een lagere kans hebben op een congruent standpunt dan loyale kiezers. Voor economie wordt een omgekeerde richting waargenomen, maar deze is statistisch niet significant na toevoeging van de controlevariabelen. De hypothese kan dus niet algemeen worden bevestigd, maar geldt wel voor twee van de drie onderzochte beleidsdomeinen.

4.2 Theoretische revisie en discussie

De theoretische implicaties van deze bevindingen vragen om een kritische reflectie op de bestaande literatuur. Het feit dat issue saliency geen significante rol speelde, contrasteert met eerder onderzoek, maar kan verklaard worden door de beperkte variatie in het aantal onderzochte issues in deze thesis. Grootschaliger onderzoek gebruikte daarbij een veel grotere hoeveelheid issues (Walgrave & Lefevere, 2013, p. 465).

Daarnaast werpen de resultaten rond partij-identificatie een nieuw licht op de rol van partijbinding; waar de literatuur vaak wijst op het gebruik van shortcuts ten koste van inhoudelijke doorgronding (Bernhard & Freeder, 2020; Boonen et al., 2017; Lachat, 2007), suggereert dit onderzoek dat kiezers zich mogelijk juist identificeren met een partij vanwege hun overeenstemming op specifieke, bepalende

thema's zoals migratie. Dit duidt erop dat partij-identificatie en issue congruentie elkaar zouden kunnen versterken in plaats van uitsluiten.

De bevindingen voor politieke interesse sluiten aan bij de literatuur, waarin politieke sofisticatie als positieve voorspeller van congruentie wordt beschouwd (Boonen et al., 2017; Lachat, 2007). Dit ondersteunt de idee dat politieke interesse als proxy voor politieke sofisticatie een belangrijke rol speelt bij het tot stand komen van substantiële representatie.

De resultaten met betrekking tot electorale volatiliteit bieden een belangrijke aanvulling op de bestaande literatuur over *correct voting* (Lau et al., 2014; Stiers & Dassonneville, 2019). In lijn met de bevindingen van Stiers & Dassonneville (2019) bevestigt dit thesisonderzoek dat volatiele kiezers in het Vlaamse stelsel een grotere kans hebben op een discongruente stemkeuze voor thema's als migratie en staatshervorming. Het feit dat dit effect bij het economische thema minder eenduidig was, wijst er echter op dat de link tussen volatiliteit en congruentie mogelijk vertroebeld wordt door de grotere nuance of ambiguïteit in economische partijstandpunten.

4.3 Tekortkomingen en pistes voor verder onderzoek

In deze masterproef werd getracht om de samenhang tussen issue congruentie en de onafhankelijke variabelen zo goed mogelijk te operationaliseren. Tijdens het proces werd echter duidelijk dat er niet altijd aan de ideale standaarden van de bestaande methodes kon worden voldaan.

De gebruikte dataset bood slechts de mogelijkheid om drie beleidsissues te analyseren, terwijl de literatuur vaak gebruikmaakt van een veel breder scala aan variabelen om issue congruentie te vatten. Bovendien ontbrak een maatstaf voor issue ownership op individueel niveau, wat een essentiële variabele is in hedendaagse issue-theorieën. De noodzakelijke vereenvoudiging van partijstandpunten via aggregatie en de dichotomisering van kiezersstandpunten zorgden er daarnaast voor dat nuances in het politieke debat en de posities van neutrale kiezers deels buiten beschouwing bleven.

Voor toekomstig onderzoek wordt daarom aanbevolen om gebruik te maken van meer geavanceerde meetmethoden, zoals de Earth Mover's Distance (EMD), die de volledige verdeling van standpunten in rekening brengt (Lupu et al., 2017).

Het interactie-effect van politieke interesse (of politieke sofisticatie) met partij-identificatie zou in deze thesis een goede aanvulling geweest zijn, maar paste niet direct in de framing van de probleemstelling van dit onderzoek. Dit zou de rol van partij-identificatie iets meer uiteen kunnen zetten, gezien er in de literatuur gesteld wordt dat kiezers met een hoge politieke sofisticatie binnen de groep van respondenten die een hogere mate van partij-identificatie hebben, ook een grotere kans hebben om congruent te zijn dan zij die minder politiek gesofisticeerd zijn binnen deze groep.

Daarnaast is er nood aan meer geïntegreerde datasets die zowel een breed scala aan issues als individuele kenmerken zoals issue ownership en waargenomen ambiguïteit bevatten. Een kwalitatief onderzoeksopzet zou bovendien een waardevolle aanvulling kunnen zijn om de causale mechanismen achter de vastgestelde correlaties bloot te leggen en beter te begrijpen hoe kiezers hun standpunten afwegen tegenover die van politieke partijen.

Het blijft van groot belang om de dynamiek van issue congruentie te blijven bestuderen binnen de specifieke context van het Vlaamse meerpartijenstelsel om de kwaliteit van onze democratische vertegenwoordiging te kunnen blijven garanderen.

Bibliografie

- Arnold, C., & Franklin, M. N. (2012). Introduction: Issue Congruence and Political Responsiveness. *West European Politics*, 35(6), 1217-1225. <https://doi.org/10.1080/01402382.2012.713741>
- Baudewyns, P., Brans, P., & Reuchamps, M. (Red.). (2022). *The winter of democracy: Partitocracy in Belgium*. PUL, Presses Universitaires.
- Bernhard, R., & Freeder, S. (2020). The More You Know: Voter Heuristics and the Information Search. *Political Behavior*, 42(2), 603-623. <https://doi.org/10.1007/s11109-018-9512-2>
- Boonen, J., Pedersen, E. F., & Hooghe, M. (2017a). The effect of political sophistication and party identification on voter-party congruence. A comparative analysis of 30 countries. *Journal of Elections, Public Opinion and Parties*, 27(3), 311-329. <https://doi.org/10.1080/17457289.2016.1273226>
- Boonen, J., Pedersen, E. F., & Hooghe, M. (2017b). The effect of political sophistication and party identification on voter-party congruence. A comparative analysis of 30 countries. *Journal of Elections, Public Opinion and Parties*, 27(3), 311-329. <https://doi.org/10.1080/17457289.2016.1273226>
- CD&V. (2024, april 21). *Verkiezingsprogramma: Kies zekerheid*. https://assets.nationbuilder.com/cdenv/pages/8534/attachments/original/1713685808/VKprog_vcongresapril.pdf?1713685808
- Costello, R., Toshkov, D., Bos, B., & Krouwel, A. (2021). Congruence between voters and parties: The role of party-level issue salience. *European Journal of Political Research*, 60(1), 92-113. <https://doi.org/10.1111/1475-6765.12388>
- Eck, B., Lefevere, J., Michel, E., Pilet, J.-B., Celis, K., Claes, E., Rihoux, B., Haute, E. V., Walgrave, S., Close, C., Baudewyns, P., Ingelgom, V. V., & Severs, E. (2025). *NotLikeUs Panel Survey Dataset Belgian 2024 Elections* [Dataset]. Social Sciences and Digital Humanities Archive – SODHA. <https://doi.org/doi:10.34934/DVN/KYWPSO>
- Eck, B., Michel, E., Lefevere, J., Pilet, J.-B., Celis, K., Claes, E., Rihoux, B., Van Haute, E., Walgrave, S., Close, C., Baudewyns, P., Van Ingelgom, V., Severs, E., Kern, A., Wauters, B., & Dodeigne, J. (2025). *NotLikeUs Panel Survey Dataset Belgian 2024 Elections* (Versie 2) [Dataset]. Social Sciences and Digital Humanities Archive – SODHA. <https://doi.org/10.34934/DVN/KYWPSO>
- Ferland, B. (2021). Policy congruence and its impact on satisfaction with democracy. *Electoral Studies*, 69, 102204. <https://doi.org/10.1016/j.electstud.2020.102204>
- Golder, M., & Stramski, J. (2010). Ideological Congruence and Electoral Institutions. *American Journal of Political Science*, 54(1), 90-106. <https://doi.org/10.1111/j.1540-5907.2009.00420.x>
- Groen. (2024). *Verkiezingsprogramma*. <https://www.groen.be/standpunten>
- Kins, L. (2021). A Crisis of Representativeness? A comparative analysis of congruence between parties and their electorate in the 2019 regional election in Flanders. *CEVIPOL Working Papers*, 2(2), 2-41. <https://doi.org/10.3917/lcdc1.212.0002>
- Kölln, A.-K., & Polk, J. (2017). Emancipated party members: Examining ideological incongruence within political parties. *Party Politics*, 23(1), 18-29. <https://doi.org/10.1177/1354068816655566>
- Lachat, R. (2007). *A heterogeneous electorate: Political sophistication, predisposition strength, and the voting decision process* (Vol. 7). Nomos Baden-Baden. <http://www.romain-lachat.ch/publications/appendixB.pdf>
- Lau, R. R., Patel, P., Fahmy, D. F., & Kaufman, R. R. (2014). Correct Voting Across Thirty-Three Democracies: A Preliminary Analysis. *British Journal of Political Science*, 44(2), 239-259.

- Lefevere, J., Walgrave, S., & Pilet, J.-B. (2025). *De Stemming / L'Enquête Nationale 2025* (Versie 2) [Dataset]. Social Sciences and Digital Humanities Archive – SODHA. <https://doi.org/10.34934/DVN/VAHHXZ>
- Lehmann, P., Franzmann, S., Al-Gaddooa, D., Burst, T., Ivanusch, C., Regel, S., Riethmüller, F., Volkens, A., Weißels, B., & Zehnter, L. (2025). *Manifesto Project (MRG / CMP / MARPOR). Version 2025a* [Dataset]. The Manifesto Data Collection. <https://doi.org/https://doi.org/10.25522/manifesto.mpps.2025a>
- Louwerse, T., & Andeweg, R. B. (2020). Measuring representation: Policy congruence. In M. Cotta & F. Russo (Eds.), *Research Handbook on Political Representation*. Edward Elgar Publishing. <https://doi.org/10.4337/9781788977098.00031>
- Lupu, N., Selios, L., & Warner, Z. (2017). A New Measure of Congruence: The Earth Mover's Distance. *Political Analysis*, 25(1), 95-113. <https://doi.org/10.1017/pan.2017.2>
- Mattila, M., & Raunio, T. (2006). Cautious Voters -Supportive Parties: Opinion Congruence between Voters and Parties on the EU Dimension. *European Union Politics*, 7(4), 427-449. <https://doi.org/10.1177/1465116506069434>
- N-VA. (2024). *VERKIEZINGSPROGRAMMA 2024: Vlaamse, federale en Europese verkiezingen van 9 juni*. <https://www.n-va.be/verkiezingen/programma>
- Open Vld. (2024). *Open Vld: Partijprogramma—Versie 1.0.7*.
- Pitkin, H. F. (1967). *The Concept of Representation* (1ste dr.). University of California Press. <https://doi.org/10.2307/jj.2711645>
- PVDA. (2024). *Programma*. <https://www.pvda.be/programma>
- Rosenblum, N. L. (2003). Democratic Families: The Logic of Congruence and Political Identity. *Hofstra L. Rev.*, 32, 145.
- Stiers, D., & Dassonneville, R. (2019). Do volatile voters vote less correctly? An analysis of correct voting among vote (intention) switchers in US presidential election campaigns. *Journal of Elections, Public Opinion and Parties*, 29(3), 283-298. <https://doi.org/10.1080/17457289.2018.1515210>
- Stubager, R. (2018). What is Issue Ownership and How Should We Measure It? *Political Behavior*, 40(2), 345-370. <https://doi.org/10.1007/s11109-017-9403-y>
- Thomassen, J. (2012). THE BLIND CORNER OF POLITICAL REPRESENTATION. *Representation*, 48(1), 13-27. <https://doi.org/10.1080/00344893.2012.653229>
- Van Grieken, T. (2024). *Verkiezingsprogramma: Vlaanderen weer van ons*. https://www.vlaamsbelang.org/sites/default/files/2024-03/202403_Verkiezingsprogramma_DEF_Web.pdf
- Vandeleene, A., Janssen, C., & Cogels, M. (2021). Breaking Free from Partitocracy. In D. Caluwaerts & M. Reuchamps, *Belgian Exceptionalism* (1ste dr., pp. 93-107). Routledge. <https://doi.org/10.4324/9781003104643-9>
- Vooruit. (2024). *Verkiezingsprogramma 2024*. https://assets.nationbuilder.com/vooruit/pages/11936/attachments/original/1709800485/Verkiezingsprogramma_2024.pdf?1709800485
- Walgrave, S., & Lefevere, J. (2013). Ideology, Salience, and Complexity. Determinants of Policy Issue Incongruence between Voters and Parties. *Journal of Elections, Public Opinion & Parties*, 23, 456-483. <https://doi.org/10.1080/17457289.2013.810630>

Walgrave, S., Lefevere, J., & Tresch, A. (2012). The Associative Dimension of Issue Ownership. *Public Opinion Quarterly*, 76(4), 771-782. <https://doi.org/10.1093/poq/nfs023>

Walgrave, S., Pilet, J.-B., & Lefevere, J. (2025). *De Stemming—L'enquête Nationale 2025 Methodologische Nota / Note Méthodologique / Methodological Note*. <https://doi.org/https://doi.org/10.34934/DVN/VAHHXZ>

Walgrave, S., Van Camp, K., Lefevere, J., & Tresch, A. (2016). Measuring issue ownership with survey questions. A question wording experiment. *Electoral Studies*, 42, 290-299. <https://doi.org/10.1016/j.electstud.2015.12.001>

Wlezien, C. (2005). On the salience of political issues: The problem with 'most important problem'. *Electoral Studies*, 24(4), 555-579. <https://doi.org/10.1016/j.electstud.2005.01.009>

Appendix

Aggregatietabellen partijstandpunten

Via deze koppeling kunnen de aggregatietabellen worden geraadpleegd die de partijstandpunten op de verschillende beleidsdomeinen bepaalden. Hierin staan de verschillende quasi-sentences die uit de partijprogramma's van de Vlaamse partijen werden gehaald, en vervolgens een bepaalde score kregen toegeëigend die de uiteindelijke richting van dit standpunt en dus ook de waarde in SPSS zou bepalen. Aan de hand van deze waarde kon dit vergeleken worden met de standpunten van de kiezers per beleidsthema, en dus de issue congruentie worden gemeten.

FAIR-principes

Fair-data principe	Verantwoording codering syntax
Vindbaar	Claude; model: Sonnet 4.6 (gratis versie), gebruikt op 19/03/2026 voor het genereren van een syntax code.
Begrijpelijk	Het volledige logboek met vermelde datum, AI-tool, de gebruikte prompts, en de output is te raadplegen via de koppeling aan het einde van de FAIR-principes-sectie in de appendix.
Herbruikbaar	
Toegankelijk	

Fair-data principe	Verantwoording codering syntax
Vindbaar	Claude; model: Sonnet 4.6 (gratis versie), gebruikt op 20/03/2026 voor het genereren van een syntax code.
Begrijpelijk	Het volledige logboek met vermelde datum, AI-tool, de gebruikte prompts, en de output is te raadplegen via de koppeling aan het einde van de FAIR-principes-sectie in de appendix.
Herbruikbaar	
Toegankelijk	

Fair-data principe	Verantwoording codering syntax
Vindbaar	Claude; model: Sonnet 4.6 (gratis versie), gebruikt op 21/03/2026 voor het genereren van een syntax code.
Begrijpelijk	Het volledige logboek met vermelde datum, AI-tool, de gebruikte prompts, en de output is te raadplegen via de koppeling aan het einde van de FAIR-principes-sectie in de appendix.
Herbruikbaar	
Toegankelijk	

➔ Link naar [AI-logboek](#)

Gebruikte [selectie van gehanteerde dataset](#) voor de analyse (Eck, Lefevere, et al., 2025)

De originele dataset is door de auteurs openbaar gemaakt. Hiervan werd echter een selectie gemaakt van de nodige bruikbare variabelen om overzicht te bewaren.

[SPSS Syntax](#)

De syntax kan worden gebruikt op de originele dataset van NotLikeUs. De bovenstaande selectie van deze dataset die werd gebruikt in deze thesis is eveneens het resultaat na het laten lezen van de syntax.

Extra informatie *NotLikeUs*-dataset

De dataverzameling gebeurde via online surveys die werden afgenomen via het Qualtrics-platform (Eck, Michel, et al., 2025). Respondenten werden uitgenodigd via e-mail en konden de vragenlijst digitaal invullen. Om de kwaliteit van de data te waarborgen, werden respondenten uitgesloten in geval van extreem snelle invultijden, onvolledige deelname of patroonantwoorden.

Hoewel de initiële steekproef werd opgebouwd met het oog op representativiteit, kan deze in latere golven onder druk komen te staan door selectieve uitval. Om hiervoor te corrigeren, bevat de dataset post-stratificatiegewichten die rekening houden met verschillen tussen steekproef en populatie op basis van leeftijd, geslacht, opleidingsniveau en stemgedrag (Eck, Michel, et al., 2025).

De dataverzameling werd uitgevoerd in overeenstemming met de geldende ethische richtlijnen en werd goedgekeurd door een erkende ethische commissie (Eck, Michel, et al., 2025). Respondenten werden vooraf geïnformeerd over het doel van het onderzoek, de anonimiteit van hun antwoorden en hun recht om deelname op elk moment stop te zetten. Deelname was enkel mogelijk na het geven van geïnformeerde toestemming.